

Xaveriani Sepulchri.

In sanciano sinarum Insula
et pie honorati

diu

occulti, recens inventi
grata memoria

De Rochefort fecit.

A. Lapis sepulchralis.

Ulisipone 1734.

Defunctum in Sanciano XAVERIUM pro sua erga tantum Virum veneratione Lusitani maximo, quo potuerunt, honore tumularunt. At indignum rati jacere inter alienigenas Indiarum Apostolum, calcem vivam cadaveri superfuderunt, ossa secum prima occasione asportaturi. Et jam profectiois instabat dies, quando aperto loculo XAVERIUS spiranti similior, quam mortuo stupentibus apparuit, ipso ne quidem vestitu vel minimùm læso. Prodigiousum igitur thesaurum Malacam deferunt, inde Goam regiam Indiarum Metropolim, ubi summo apparatu, & omnium veneratione exceptus in argentea theca gloriosum offert sepulchrum. Et hoc quidem monumentum Goæ merebatur Orientis Apostolus. Nunc verò aliud ipsi in Sanciano erigitur, gratæ videlicet memoriæ pignus, in invento nuper tumulo, qui mortuum excepit, & integrum reddidit, victorémque nunc ostentat in sepulchrali Lapide, ceu Trophæo ad æternam memoriam erecto.

Anno igitur à Partu VIRGINIS supra millesimum sexcentessimum octogesimo octavo decima Junii Andreas Vieyra Coelho Macaum, ad cujus Præ-

Præfecturam erat destinatus, vehebatur; quando ventorum vi ab ortu furentium fidam jaciendæ anchoræ stationem quærere cogitur. Nec alia aut securior, aut vicinior occurrebat, quàm Insula Sancianum dicta, quæ naves quamplurimas suo sinu recipere potest, easque contra Eurum, & Aquilonem, & irruentes aliunde ventos tutari. Et hæc quidem Insula olim inculta, nunc à Sinis habitata culturam exercentibus, Lusitanis aliquando ad commercium finicum serviebat, donec Macaum pro latronibus expulsis in habitationem ipsis tanquam præmium donaretur. Hic ergo Præfectus Macaënsis per octiduum in anchoris stetit dum ventorum impetus remitteret.

Atque hanc nactus occasionem P. Carossius è Societate JESU, qui eadem navi ferebatur, suam erga Divum XAVERIUM pietatem ardenti studio exeruit. Quippe ejus tumulum inquirere usque adeò in animum induxit, ut eodem Navarchum, et Vectores omnes pio zelo impulerit. Igitur collectâ in hunc finem eleëmofynâ Insulam scapha petit, per pagos discurret, & è Senioribus incolis peritum aliquem nactus Insulam pene totam per arbuſta, per petras sollicitus perlustrat, donec tandem ad eundem locum pervenit, ubi Sina interpret, quâ nutibus, quâ verbis confortis sanctum quemdam Virum sepultum fuisse indicat. Planities erat modica ad pedem montis, qui molliter acclivis sursum porrigebatur, arboribus passim confitus, & hortis excultus. Ex hac ad mare descensus difficilis, & præruptus. A parte australi ascensum præbent congesti gradatim lapides, ibidem è rupe prorumpit fons limpidissimus. In hac igitur planitie Lapis occurrit sepulchralis quinque circiter cubitorum longitudinis, duorum verò latitudinis characteribus Lusitanis & Sinicis inscriptus, qui XAVERIUM, Virum Apostolicum, ibi tumulatum fuisse affirmabant. Mira tum exultatio in Patre Carossio. Sina autem aliquot nummis argenteis donatus admodum lætus se recepit. At Lusitani ad inventi tumuli nuntium certatim Insulam petere, quisque pro suo erga Apostolum affectu in genua se prosternere, humum, quæ sacrum Cadaver contigerat, osculari, ex ea secum pulverem deferre, sacri Corporis ibi tumulati prodigiosam integritatem secum memoria recolentes. Hoc exemplo invitati Sinæ ipsi incolæ, qui frequentes accurrerant, magnæ pietatis indicia præbuère. Quin etiam ex Anglica navi, quæ Præfectum Macaënsensem ceu viæ ducem fuerat secuta, plurimi in Insula fe-

fecêre exscensionem, ibique tum XAVERII fama, tum Lusitanorum Sinarumque exemplo permoti, jam flexis genibus, jam impressis tumulo oculis suam erga Divum XAVERIUM venerationem exhibuêre. Porrò ad reddendas pro reperto thesauro grates, ara erigitur, divinum offert Sacrificium, in quo magna omnium eluxit pietas perstreptibus interim ab exultante Insula bombardis, ex utraque verò navi majoribus tormentis certatim respondentibus. Consilio autem inito quid in præsens ageretur ad tumuli integritatem, memoriámque servandam, visum est omnino expedire, ut calce & faxis compactus murus per quatuor tumuli latera intrinsecus attolleretur, & cubito emeretur altior ad propellendas scilicet aquarum alluviones. Quem etiam in finem duos alveos hinc inde foderunt, quibus affluentes in monte torrentes exciperentur. Sepulchralem verò lapidem, ut eminus appareret, ad perpetuum tumuli signum erexerunt, & à fronte supra tumulum aram ipsam, nempe oblatis Sacrificii testem deposuere. Sinis incolis ad omne opus manum materiámque impigrè præbentibus, qui licet mercede conducti laborem impenderint, suam nihilominus proprio instinctu reverentiam exhibent, hortos quidem circa ejus tumulum excolentes, at nullas præ veneratione ædes ausi unquam attollere, quod eum locum, Sancti Viri sedem, & habitationem esse dicant, unde hortis adjacentibus à tumuli vicinitate haud parum fertilitatis putant impertiri; atque utinam Divinæ lucis fructus eis aliquando impertiatur! Demum ne ab hoc sepulchrali monumento sine ullo grati animi pignore abscedamus, hæc ipsi Epigraphe in epinicion æternum inscribitur:

DUM Lapis hîc jacuit, tumuli pia fama jacebat,

Nunc Lapis exurgit, nunc pia fama volat.

Sta Viator ad victoriæ monumentum;

Huic stationi tutò fiditur anchora.

XAVERII tumulus mortem novit vincere, non timere.

Armatum excipit inermis, ut melius vincat.

Irrum-

Irrumpit illa viæ calcis ignita aculeis,
Favillas minatur, & cineres.

At omnia reddet XAVERII niveus candor.

Tu qui navigas, si hunc viæ ducem sequeris,
Portum salutis, spondeo, securus tenes.

F I N I S.

